

Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken

aan Ministerie van Veiligheid en Justitie
Staatssecretaris Mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

contactpersoon Mr. M.D. Belserang
doorkiesnummer 070 – 370 8002
datum 1 februari 2012
ons kenmerk ACVZ/ADV/2012/001
uw kenmerk
bijlage(n)
onderwerp Advies over het conceptwetsvoorstel tegengaan huwelijksdwang

Geachte heer Teeven,

Bij brief van 4 november 2011 (kenmerk 5714633/11/6) heeft u de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) gevraagd u te adviseren over het conceptwetsvoorstel tot wijziging van Boek 1 en Boek 10 BW (Wet tegengaan huwelijksdwang). Met deze brief voldoet de ACVZ aan uw verzoek.

Het voorliggende conceptwetsvoorstel van de *Wet tegengaan huwelijksdwang* vloeit voort uit het regeerakkoord van 2010 en heeft volgens de memorie van toelichting als doelstelling *'de vergroting van de huwelijksvrijheid door huwelijksdwang verder te beteugelen en de erkenning van in het buitenland gesloten huwelijken te beperken tot hetgeen in overeenstemming is met het in Nederland meer algemeen ervaren karakter van het huwelijk'*.

U stelt daartoe voor de volgende maatregelen in te voeren: een verruiming van de mogelijkheden om het sluiten van gedwongen huwelijken tegen te gaan en het afschaffen van de mogelijkheid om een huwelijk te sluiten met een bloedverwant in de derde of de vierde graad of met een minderjarige. Verder introduceert het conceptwetsvoorstel een inperking van de mogelijkheid tot erkenning van in het buitenland gesloten polygame huwelijken.

postadres
Postbus 93127
2509 AC 's-Gravenhage

bezoekadres
Prins Clauslaan 20
2595 AJ 's-Gravenhage
www.acvz.com

Deze maatregelen houden volgens het conceptwetsvoorstel het volgende in.

a. Huwelijksluitingen (en het aangaan van een geregistreerd partnerschap) in Nederland

- De uitzonderingen op de regel, dat voor een huwelijksluiting de minimumleeftijd van 18 jaar geldt, komen te vervallen. Alleen minderjarigen ten aanzien van wie de rechter op grond van art 1:253ha BW de meerderjarigverklaring heeft uitgesproken, kunnen jonger dan 18 jaar huwen.
- Er komt een mogelijkheid voor het OM een huwelijksluiting te stuiten wegens het ontbreken van de vrije toestemming van één of beide partijen om het huwelijk aan te gaan.
- Een huwelijksluiting tussen bloedverwanten in de derde of vierde graad zal niet mogelijk zijn tenzij beide echtgenoten onder ede verklaren dat zij vrijelijk hun toestemming tot het huwelijk hebben gegeven. Deze zogenoemde 'neef-nicht huwelijken' worden in het conceptwetsvoorstel vermoed onder dwang te zijn aangegaan. Dit vermoeden wijkt voor de beëdigde verklaring van beide echtgenoten.
- Iedereen die in Nederland een huwelijk wil sluiten zal onder het Nederlands recht vallen.

b. Reeds gesloten huwelijken

De mogelijkheid van nietigverklaring van een huwelijk wegens 'onrechtmatige ernstige bedreiging' wordt verruimd tot nietigverklaring wegens 'dwang'. Zowel echtgenoten als het OM kunnen daartoe – binnen een jaar na de huwelijksluiting – een verzoek indienen.

c. Erkenning van buitenlandse huwelijken

Aan een in het buitenland gesloten huwelijk wordt erkenning onthouden wegens strijdigheid met de Nederlandse openbare orde in geval van polygamie, minderjarigheid van één of beide echtgenoten, nauwe verwantschap (in de eerste en tweede graad), geestelijk onvermogen tot instemming met het huwelijk of de aanwezigheid van huwelijksdwang.

Dit advies ziet vooral op de vreemdelingrechtelijke gevolgen van het conceptwetsvoorstel. De ACVZ heeft zich bij de beoordeling van het conceptwetsvoorstel gericht op de vraag of het voorstel vreemdelingrechtelijke problemen zal creëren.

Ten aanzien van de maatregelen met betrekking tot *huwelijksluitingen in Nederland*

(ad a.) constateert de ACVZ dat voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning op grond van gezinshereniging nu reeds een minimumleeftijd van 21 jaar geldt. Bovendien blijft het voor minderjarige vreemdelingen (althans voor meisjes) mogelijk om, na een belangenafweging door de rechter, toestemming te krijgen te huwen.

Ook een huwelijksluiting met een vreemdeling, met wie een bloedverwantschap bestaat in de derde of vierde graad blijft mogelijk indien geen sprake is van dwang.

Voor de ACVZ is het evenwel niet duidelijk waarom het conceptwetsvoorstel uitgaat van een vermoeden van dwang bij huwelijksluitingen tussen verwanten in de derde of de vierde graad. Hoewel niet gesteund door cijfers en aantallen, blijkt uit de memorie van toelichting dat bij neef/nicht huwelijken dwang vaker voorkomt dan bij andere relaties.

Daarbij wordt ter ondersteuning verwezen naar een onderzoek dat in opdracht van de ACVZ is uitgevoerd. Dit onderzoek had echter alleen betrekking op huwelijksdwang in een kleine groep binnen de Turkse, de Marokkaanse en de Surinaams-Hindostaanse gemeenschap in Nederland.¹

De ACVZ constateert dat in het conceptwetsvoorstel de onderbouwing van het vermoeden van dwang bij deze bloedverwantschappen onvoldoende is, daar waar zij steunt op de gevolgtrekkingen van de minister op het eerdergenoemde advies van de ACVZ.

De memorie van toelichting stelt verder dat het om geringe tot zeer geringe aantallen zal gaan. De ACVZ merkt op dat de voorgestelde regeling haar daarom disproportioneel voorkomt en adviseert u in de memorie van toelichting, duidelijker dan thans het geval is, te onderbouwen waarom u niettemin een dergelijke algemene verplichting wenselijk acht.

Verder valt te betwijfelen of de praktische betekenis van een beëdigde verklaring - dat van dwang geen sprake is - zoals de memorie van toelichting voorstelt, erg groot zal zijn. Dit omdat aannemelijk is dat iemand die gedwongen wordt te huwen, onder dwang mogelijk ook in strijd met de waarheid een beëdigde verklaring zal afleggen.

De memorie van toelichting schenkt daarnaast geen aandacht aan praktijkproblemen die kunnen ontstaan indien voor een in Nederland te sluiten huwelijk tussen deze bloedverwanten voor één van beide echtgenoten een machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) wordt gevraagd. Zal het ontbreken van een beëdigde verklaring een reden zijn om de mvv te weigeren? Dit zou betekenen dat de echtgenoten dit beletsel niet kunnen wegnemen, tenzij de beëdigde verklaring ook in het land van herkomst kan worden afgelegd. De ACVZ constateert dat ten aanzien van huwelijksluitingen in Nederland de voorgestelde regeling verder geen vreemdelingrechtelijke complicaties lijkt op te werpen.

Ook de mogelijkheid tot nietigverklaring van een Nederlands huwelijk of het niet erkennen van een buitenlands huwelijk wegens huwelijksdwang of polygamie (ad b. en c.) zal niet leiden tot nieuwe vreemdelingrechtelijke problemen. Immers, het conceptwetsvoorstel creëert geen nieuw recht; deze huwelijken zijn thans reeds in strijd met de openbare orde en kunnen ook nu al op die grond niet erkend of nietig verklaard worden. In het conceptwetsvoorstel is alleen het begrip openbare orde geëxpliciteerd zonder dit te wijzigen.

1 M. de Koning & E. Bartels, *Over het huwelijk gesproken*, Partnerkeuze en gedwongen huwelijken onder Marokkaanse, Turkse, en Hindostaanse Nederlanders, Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam, 2005.

Wel merkt de ACVZ op dat de memorie van toelichting onduidelijk is over de wijze waarop wordt getoetst of bij een huwelijk dat in het buitenland is gesloten sprake is van dwang, dan wel op basis van welke aanwijzingen een ambtenaar van de burgerlijke stand de erkenning kan onthouden aan een in het buitenland gesloten huwelijk wegens de aanwezigheid van huwelijksdwang. De ACVZ adviseert u daarom om de memorie van toelichting op dit punt te verduidelijken.

De Voorzitter,

De Secretaris,

Mr. Adriana C.J. van Dooijeweert

Mr. W.N. Mannens

c.c. Minister voor Immigratie, Integratie & Asiel, drs. G.B.M. Leers